

A KONFRONTÁCIÓ ESZTÉTIKÁJA

*Gondolatok a Meininger Hotel
Csarnok téri épülete kapcsán*

Építész: VADÁSZ BENCE, MIKLÓS ZOLTÁN
Szöveg: MARTINKÓ JÓZSEF
Fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS

A NAPOKBAN ÁTADOTT MEININGER HOTEL ÉPÜLETÉT MÁR AZ ELSŐ PUBLIKÁLT LÁTVÁNYTERVEI ÓTA HEVES VITA KÍSÉRI. LÉPJÜNK TÚL AZ EGYSZERŰ „TETSZIK-NEM TETSZIK” KÉRDÉSEN, ÉS GONDOLJUNK VÉGIG NÉHÁNY SZEMPONTOT A KRITIKAI DISKURZUS FOLYTATÁSÁHOZ, ÉS AZÉRT IS, HOGY ÁRNYALTABB KÉPET ALKOSUNK A CSARNOK TÉREN TÖRTÉNEKRŐL.

Összesen hét, teraszos szobát alakítottak ki a tetőszinten

M

Mindig úgy gondoltam az építész munkájára, mint a regényíróéra. Abban a tekintetben mindenképpen, hogy mindkettő szerepben a véletleneknek, esetlegességeknek igazán kicsi szerepe van. Úgy gondolom, hogy aki évekig dolgozik egy szövegen, vagy évekig dolgozik egy házban, minden döntés, részlet, megfontolás tudatos akarat következménye. Más kérdés, hogy ezeknek a döntéseknek, megfontolásoknak csírája nem mindig azonosítható racionálisan, ám a következménye, a formába öntött, a megvalósult végeredménye se több, se kevesebb, se rosszabb, se jobb, mint az építészeti, irodalmi akarat kifejezése önmaga. Ebből a logikából következő módon úgy vélem tehát, hogy a Csarnok tér új beépítését övező kritikai vita gyökerét képező építészeti konfliktus nem a véletlen, az esetlegesség, sőt a kapzsiság vagy a cinizmus

illusztrációja, hanem a városi építés, a városi intervenció ontológiai lényegét tárja fel. Közhely, de igaz, hogy az építészet a társadalom, a kultúra, a gazdaság legőszintébb, legtisztább tükré. Töredezett, konfliktusos korban élünk, ahol a múltunk, az identitásunk, az értékrendünk folyamatos interpretációs nyomás alatt van. Nincs ezzel semmi baj egyébként, ha nem hiszterizálunk senkit, pánikolunk és politizálunk az emberi civilizáció legelembibb sajátosságával, a változás, átalakulás, adaptáció folyamatával kapcsolatban. Éppen ezért gondolom a Meininger Hotelét őszinte háznak, őszinte építészetnek, ami felvállalja a konfliktust, konfrontációt az épített környezetével. Nem feltétlenül jó ház, de az ereje, autonómiája elvitathatatlan. Új helyzetet teremteni erős, kortárs gesztus. Létezik.

Jelen van. Ugyanevvel az erővel jelenhetett meg a Csarnok tér csonkolt házsorának folytatásában Lestyán Ernő transzformátorháza 1963-ban. Sőt, valószínűleg Pecz Samu téglás pályaudvara 1897-ben hasonló erővel „borította az asztalt”, nota bene! Kas Oosterhuis és Ilna Lénárd „CET”-je egy sarokkal arrébb, 2013-ban is közbotránynak hatott sokak szemében. A konfrontáció esztétikáját leírni, megragadni sohasem könnyű dolog. Bezavarhat a képben az öncélúság és az egoizmus, de esetünkben nem erről van szó. Noha megértem a fiatal építészek és urbanisták rajongását azért a vegytiszta, okos és szép modernizmus iránt, ami a Bauhaus racionalizmusát, a baloldal naiv optimizmusát és messianizmusát, szolidaritását hirdeti Lestyán szalagablakos tégláépületének képben. Tényleg a későmodernizmus egyik budapesti csúcspélete volt ez, de

^ A szobák átlagos mérete 24 négyzetméter körül van

∨ Izgalmas áthallások gazdagítják a belsőépítészetet

ugyanúgy konfrontálódott mindennel ezen a téren, ami régi, kispolgári, kapitalista, retrógrád. Tégláinak feszes síkjá, mérete, formája Pecz csarnokának, illetve Ybl Miklós egykori fővámházának (1874, később Marx Károly-, majd Corvinus Egyetem) éppen úgy ellenpontjaként hatott, mint ahogyan konfliktusként jelenik meg most Léstyán házához tapadva a Meininger Hotel. Konfliktusok egymás hegyén-hátán, miközben az építészeti konfliktusok és a konfrontáció esztétikája nehezen leírható, de a gesztusok ereje kétségtelen. Véleményem szerint a hotel betonbrutalizmusába oltott organikus (szerves) hullámzása a hatvanas-hetvenes évek stílári dilemmáját „játssza újra”. A hotel tervezői egy sohasem volt múlt ikonját építik fel, miközben szinte negligálják a város szocialista építészeti múltjának egy darabját. Formai eszköztárakban, anyaghasználatukban, az olcsó, sokszobás, rengeteg ágyas hotel-programjában, a formai absztrakcióval, geometrikus minimalizmussal szemben megfogalmazott „könnyű olvashatóságukban” mintha egycsapásra zárójelbe kívánják tenni a háború utáni tervgazdaság és

VADÁSZÉK TUDATOSAN SZÁMOLTAK LE A VÉLT, ELVÁRT KORSZERŰSÉG NYOMÁSÁVAL

urbanizációs törekvések létezését. Nem tudom másképpen értelmezni, mit tudatos szembefordulásként azt a gesztust, amivel az új épület harminc-ötven centiméterrel „elvéti” a transzformátorház tömbjének alsó élét. Nincs illeszkedés, odasimulás. Nem számítási, szerkesztési hibáról beszélünk tehát, nem slendriánságról, hanem a „regényíró” tudatos döntéséről. Vadászék tudatosan számolnak le a vélt, elvárt korszerűség nyomásával, hogy a Csarnok téren egy másik

paradigmaváltó időszaknak állítsanak emléket. Szabadon formálnak. Szabadon alkotnak, mert ha akkor szabad volt, most miért is ne volna az? Főképpen a Duna másik partjáról nézve így hat bántóan erősnek a panelház-szraffozású, sűrű beton ösztinteség, ugyanakkor nézzünk csak végig a Műegyetem dunai épületsorán K-tól Z-n és D-n át id. Rimanóczy Gyula R-épületéig. Ez a város mindig is a konfrontáció városa volt, ami nem a szó retrográd értelmében zajló csatározásokról szól, hanem egy közép-európai metropolisz változástörténetének sajátosságairól. Ezzel a szöveggel nem egy hotelépület bemutatására vállalkoztam, hanem egy építészeti konfliktushelyzet természetrajzát kívántam felfejteni. Nem gondolom, hogy a budapesti Meininger Hotel szállodai koncepciójáról, az elkészült ház minőségéről átfogó képet adtam, ugyanakkor talán az illeszkedés és konfrontáció, a kortárs kifejezési mód lehetőségéről és lehetetlenségéről, az építészeti viselkedés átfogó perspektívájáról, az egymásnak feszülő ízlésideológiákról beszélhettem. A tanulságok levonása még hátra van, de ez már nem feltétlenül az én feladatom.

« Őszinte építészeti, ami felvállalja a konfrontációt

▼ Gaudi és Goldfinger is az előképek között

Alapterület: 7100 m²
Tervezés éve: 2012
Átadás éve: 2019

Felelős tervező: VADÁSZ BENCE
Építész tervező: MIKLÓS ZOLTÁN

